

בס"ד. ש"פ נח, ד' מרחשון, ה'תשכ"ה*

מימ רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונחרות לא ישפטوها, ובaber רבינו הוזקן בתורה אוור פרשנתנו² (די חסידישע סדרה) שמים ורים הם כל טרdot הפרנסה והמחשבות שבענייני עזה³ כו', וכעכ"ז לא יוכלו לכבות את האהבה, שהוא בחיי האהבה המסתורת שיש בכל نفس מישראל בטבע כו' (ועוד⁴ בוגע לאהבת הקב"ה לנש"י), והמים ורים הנ"ל לא יוכלו לכבותה מלהיות תמיד בבח"י אהבה כו'. ואדרבה, ע"י המים ורים הנ"ל נעשה תוספת עילוי בעבודה, שכן נקראים המים ורים בשם מי נח⁵, נח מלשון ניחאה דרואה⁶, כיון שעל ידם נעשה תוספת עילוי. וכמשל הידוע (המבהיר במ"א⁷) ממים ההולכים כו', שכאשר יש הסתימה שמונעת את הילוך המים, הנה סוף כל סוף, כשהמצטברים ריבוי מים, הנה לא זו בלבד שהמים בוקעים את הסתימה, אלא אדרבה, שע"י הסתימה נעשה הילוך המים בתוקף יותר, ועוד שגם הסתימה עצמה זורמת עם המים ומושיפה בתוקף הליכת המים. וועד⁸ בוגע להעלם וסתימה דמים רבים הנ"ל, דקאי על נשמה הבהמתית בכל וטרdot הפרנסה בפרט, שדוקא על ידם באה הנשמה למדרגת האהבה דבכל מאדרך⁹.

והנה הדרך זהה (שלא זו בלבד שהמים ורים לא יכبو את האהבה, אלא אדרבה, שייעורו אהבה עמוקה יותר) היא — בא אל התיבה¹⁰, היינו, לבוא ולהכנס בתיבות התפלה⁸, כיון שתפלה פועלת עניין האהבה. וכמבואר בארכיות בקונטרס העובודה⁹, שעיקר העובודה הו"ע האהבה, דלית פולחנה כפולחנה דרוחימות¹⁰ (והיינו, שענין היראה אינו שייך לעבודת התפלה דוקא, שהרי יראה צריכה (ויכולה) להיות כל היום, ואילו עבודה התפלה היא לעורר את עניין האהבה).

6) ואthanן, ג. ה.

* ע"פ לקו"ש ח"ה ע' 288 ואילך.

7) ע"פ לשון הפסוק פרשנתנו ו, יח. ז, א.

(1) שה"ש ח, ז.

8) ראה כתור שם טוב (הוצאת קה"ת,

(2) ח, ג ואילך.

תשס"ד) הוספה ס"ט. וש"ג. תו"א שם ט, א.

(3) ישע"י נד, ט. — הפטרת פרשנתנו.

(4) ראה זה"א נח, ב. ביר פ"ל, ה.

(5) לקו"ת מסעי צ, ג. סה"מ תרצ"א ע'

שם. תרצ"ז ע' 244 ואילך.

ב) **וממשיך** בתו"א שם: זהה טעות הבעלי עסקים שבדרעתם שאין יכולם להתפלל כ"כ כמו היושבי אוהלים, כי אדרבה, נחפוך הוא, שהם יכולים להתפלל יותר, כי יתרון האור הוא מותך החושש דוקא כ'ו. וזהו גם מ"ש באגה"ק¹² שבשבתו וימים טובים שגם בעלי עסקים יש להם פנאי, הנה עליהם מוטל עניין עבודה התפלה ביתר שאת יותר עז. ומובן, שכדי שתוכל להיות עבודה התפלה בשבתו וימים טובים, בהכרח שתהיה עבודה זו גם בימי החול, שהרי דוקא מי שטרח בעבר שבת יأكل בשבת¹³, וכך בוגע לאכילה בשבת פשוטה, כך גם בוגע לתפלה בשבת, שהרי תפלוות בשבת שיעיכים זל"ז, כמובן בחסידות¹⁴ שתפלות בשבת הם בדוגמת ברכות על הסעודות. ומהזה מובן, שגם בימי החול צ"ל עבודה התפלה (גם אצל בעלי עסקים). אלא שבימי החול, כיוון שאין להם פנאי, אז העבודה אינה באריכות בזמן כ"כ, והעיקר היא הכוונה, טוב מעט בכוונה [ויל' אשר קצת אריכות (גם בזמן) צ"ל גם בימי החול, ורק לא ירדו לפני התיבה, כיוון שאין יכולים להאריך כ"כ עד שיוציאו גם אחרים ידי חוכתם, דהיינו שישנם כאלה שיש להם פנאי להאריך יותר, כמו מלמדים או סטודנטים על שולחן אביהם, הרי מוטב שהם יהיו העוברים לפני התיבה].

ומזה מובן הוראה נוספת, שאצל יוושבי אוהלים הנה מלכתה הילה אין מקום לטעות כזו, והיינו, שرك אצל בעל עסקים יכול להיות טעות שאין יכולים להתפלל כ"כ כמו היושבי אוהלים, אבל יוושבי אוהלים, הנה אפילו אצל גופא, אף שאדם קרוב אצל עצמו¹⁵, לא יכולה להיות טעות כזו. ואם ישנים יוושבי אוהלים שאינם מאricsים בתפלה, הנה מהתו"א הניל' יודעים שאין נתינת מקום לטעות כזו שאינם צריכים להאריך בתפלה. ומה שיש ככלו שחוشبם שכיוון שכבר משך זמן שאינם מאricsים בתפלה ואין מוחים על זה, הרי זו ראי' שמסכימים עם הנגטם, הרי כבר הובהר הדבר מז', ע"י רבינו הוזקן בתו"א, שאין נתינת מקום לטעות בזה, והרי זה עניין שבינו ובין רבינו הוזקן. ואם יש לו טעמים להנחתו — זאל ערדיך אויס'טענה'ן עם רבינו הוזקן, אם טענתו היא אמת תירוץ, או שאינה אלא אמתלא [ואם הוא כזה שביכלתו אויס'טענה'ן זיך — הנה במקרים לנצל זאת על ההימנעות מעבודת התפלה, מוטב לנצל זאת על תוספות הבנה בחסידות כ'ו]. ואכן צריכה להיות אריכות בזמן. ואלו שחוشبם

(13) דרמ"צ מצות אכילת קודשי קדושים.

(14) יבמות כה, ריש ע"ב. ושם ג.

(11) ס"א.

(12) ע"ז ג, א.

שיכולים לפעול זאת במיועט זמן, טוב מעט בכוכנה — אין האמת בכך, אלא כאשר מעתים בזמן, אזי חסר גם בכוכנה, ובאמת יש צורך בהתקבנות הדורשת אריכות זמן. והראי', מדברי רבינו הוזקן באגה"ק¹⁵ שישlish להאריך בתפלה "עד שעה וממחза לפחות", ואם היו יכולים לפעול זאת במיועט זמן, לא הי' רבינו הוזקן דורש — ובפרט בתוקף כזה — דוקא אריכות זמן. ועוד זאת בנוגע ליוושבי אוהלים, האם הם אינם מאricsים בתפלה, הרי זה פועל גם על אחרים שלמדו מהם¹⁶, ובקל וחומר: אם היושב אוהל שיש לו פנאי, מתפלל ממש זמן מסויים, הרי מי שאין לו פנאי, יכולה להיות תפלו במשך זמן קצר מזה.

ג) **ריש** להוסיף בביואר דיקון הלשון בעלי עסקים ויושבי אוהלים (לשונם, רביים), ולא בעל עסק ויושב אוהל (לשון יחיד). ובಹקמה, שאף שאין זה מה שכתב רבינו הוזקן בעצמו, מ"מ, כיון שהצ"ץ בחר הנחות אלו והדריפסם בתר"א ולקר"ת¹⁷, הרי זה בודאי בדיקון. ובפרט אשר (כאגה"ק דחצ"צ¹⁸) הרבה מהם רבינו ז"ל בעצמו עין עינונו עליהם והגיהם. וביתר יש לדiyik מ"ש יושבי אוהלים, לשון רבים, ע"פ חסידות. דבשלמא מ"ש בעלי עסקים, לשון רבים, הרי זה לפי שהעסקים הם בענייני העולם, שהזהו"ע רשות הרובים, טורי דפודא¹⁹, אבל (יוושבי) אוהלים, שקיי על נאמר אוהלים לשון רבים. ויוובן בהקדם הביאור במ"ש²⁰ ויעקב איש תם יושב אוהלים, ופירשו רוז"²¹ אלהו של שם ואהלו של עבר, שמרמז גם על תושב"כ ותושבב"פ, כפי שסביר הארץ צ"צ באוהה²² שההלו של שם קאי על תושב"כ, לכל התורה שמותיו של הקב"ה, ואהלו של עבר קאי על תושבב"פ, מלשון עובר עליינר²³, שהזו"ע המשכת וגילוי תושב"כ. ומלשון התו"א בונגוג ל"טעות הבעלי עשיים שבදעתם שאין יכולים להחפכל כ"כ כמו היושבי

(16) ראה אגרות קודש אדרמור מהורי"צ

ח"ד ע' תקסא ואילך. "היום יום" יד אדר א.

(17) הוועתקה בהקדמת המול"ל לדרכ"צ.

ולאח"ז — באגורת קודש אדרמור הוזקן ח"א

ע' שלד. הוועתק ב"היום יום" ג שבט.

(18) ראה תניא ספל"ג.

(19) בא יב, מט. ועוד.

(20) תלדותה כה, כז.

(21) רשי" שם.

(22) תלדות קמה, ב.

(23) מלככים ד, ט.

(15) ועוד כדי כן, שפעם היו אמורים,

שכדי אפילו לישון חצי שעה תחת הטלית,

כדי שהרוואה יחשוב שהוא מתבונן בעין

עמוק, ובגלל זה יעשה גם הוא כן. כלומר: גם

כאשר חסר אצלו — יש להשתדל שתהיי

הפעולה על הזולת (אף שלכתילה הרי צריך

להיות — כהסגנון הידוע (ראה תור"מ —

רשימת היום ריש ע' שנד. ושם): "יה"ר

SHIPUL BI VEEHOSHOMAIVIM"). — מהנהה בלתי

מוגה.

אהולים", שמדובר אודות יושבי אוהלים בסמיכות ובאותו סגנון כמו אודות בעלי עסקים, מובן, שבשניהם אינה כוונה. והיינו, דהיינו שבנוגע לבעלי עסקים הכוונה היא לא רק למי שיש להם כמה עסקים (לשון רבים) דוקא, אלא גם למי שיש להם רק עסק אחד, וכך גם בוגע לישובי אוהלים (שהצלם אין מקום מלכתחילה לטעות, נ"ל) הכוונה היא לא רק למי ישוב בשני האוהלים דתוושב"כ ותוושבע"פ, אלא גם למי ישוב רק באוהל אחד, הינו, שלימודו בתורה הוא רק באופן אחד, בתושבע"פ בלבד או בתושב"כ בלבד, הנה גם אצל אין מקום מלכתחילה לטעות הנ"ל. והנה, החילוק בין תושב"כ לתושבע"פ הוא, שתושב"כ עיקרה אותןיות, ולכן איפלו עם הארץ שלא ידע מי אמר מברך ברכת התורה בעלייתו לקריאה בתושב"כ²⁴, ואילו תושבע"פ עיקרה הבנה והשגה, ולא נוגע כ"כ אותןיות, ואדרבה, הסימן שהבין את העניין בטוב הוא דוקא כאשר מבאר העניין באוטיות שלו. והיינו, שציריך להיות שמירת האוטיות גם בתושבע"פ, ובכלל חיב adam לומר בלשון רבוי²⁵, כי בלשון הרב יש עוד כו"כ עניינים שלא השיג עדין, ואם ידע את העניין רק בסגנון שלו, לא יהיה כלולים זהה כל העניינים הנ"ל, אבל, הסימן לכך שהשיג עכ"פ חלק מהעניינים, הוא, כאשר מבאר העניין באוטיות שלו דוקא. ועפ"ז יש לבאר ההוראה מושון התו"א "יושבי אוהלים", לשון רבים. דהנה, ינסם החשובים שכדי להתפלל בארכיות יש צורך בריבוי מאמרים דוקא, ולהבין אותן בטוב ע"י לימוד בעיון וכו'. אבל כאשר מכמה סיבות לימוד החסידות אצלו הוא רק באופן דלמיגרס, ללא הבנה עמוקה, וגם לא למד ריבוי חסידות — אז אין שיק לעבודת התפלה. ועל זה באה ההוראה, שאיפלו מי ישוב באוהל דתוושב"כ בלבד, והיינו, שלמוד חסידות באופן דלמיגרס, ועד לאופן שאין מקום עד אמרית אותן — הנה גם אצל בפשיטתו גמורה, באופן שאין מקום לטעות, שיכולים לעסוק בעבודת התפלה כמו אלו שלימוד החסידות שלהם הוא באופן דתוושבע"פ, בעיון ובהעמקה כו'. וגם זה היושב באוהל דתוושבע"פ, שיש לו הבנה עמוקה בתורה — מוכחה לעבודת התפלה, וכמה חז"ל²⁶ כל האומר אין לי אלא תורה כו', כי אם תפלה ג"כ.

ד) **וזהו** מים רבים לא יכולו לכבות את אהבה גו', שע"י העסק בעבודת התפלה, הן אצל יושבי אוהלים והן אצל בעלי עסקים, הנה

(26) ראה יבמות קט. ב. לקו"ת ויקרא ה,
א.

(27) עיין קונטרוס עץ החיים פ"ב.

(24) הל' ת"ת לאדה"ז ספ"ב.
(25) ברכות מז, א. וש"ג.

לא זו בלבד שמתבטלים המים רבים, כל הטרדות המבלבלות, שישנם לא רק אצל בעלי עסקים אלא גם אצל יושבי אוהלים, אלא אדרבה, כאמור לעיל, שע"י המים רבים נעשה תוספת עליוי בעבודה. וזהו גם מ"ש בסיום הכתוב שטוכ"ס מביאים המים רבים לידי כך שם יתן איש את כל הון ביתו באהבה — אהבת בכל מادرן — בוז גור, כמובואר העניין בתו"²⁸. ועד שזה מביא להענין דאחות לנו קטנה²⁹, שהוא"ע ההתחedorות דאחותי, שהיא מדריגת געלית ביותר, והינו, גם לאחרי האהבה דבר כל מادرן כנ"ל, באים על ידה גם לדרוג דאחותי. ועד שבאים למ"ש (בסיום הכתוב³⁰) ביום שידובר בה³¹ — שידובר ממילא ומאליו, שענינו בתפלה היא הדרגת דאד' שפטית תפחה ופי (רף) יגיד (וימשיך) תהלהך³¹, ובתוורה הרוי זה בח"י איטמְרָן מלשון איתמר, שנלמד ממילא,³² כמו"ש³³ תען לשוני אמרתך, כעונה אחרי הקורא.³⁴

(32) כמובואר בלקו"ת פ' נשא (כב, ב. כה, ב).

(28) שם, ב. יו"ד, א-ב.

(29) שה"ש שם, ח.

(33) תהילים קיט, קעב.

(30) ראה תוו"א שם ט, ג. יו"ד, ב.

(34) ע"פ סוכה לח, ב. וראה תוו"א יתרו סז, ב. לקו"ת שה"ש מד, ב. ובכ"מ.

(31) תהילים נא, יז. וראה ד"ה א"ר שפטי

תרכ"ח.